

Voorstel : “Biodiversiteit binnen handbereik”

I. Inleiding - achtergrond:

Biodiversiteit is kortweg de verscheidenheid aan leven – van een slootwaterdruppel tot een compleet bos, een oceaan of zelfs de aarde als geheel. Biodiversiteit omvat alle soorten planten, dieren en micro-organismen, maar ook de enorme genetische variatie binnen die soorten en de variatie aan ecosystemen waarvan ze deel uitmaken, van weiland tot wetland, van rivier tot estuarium en van bos tot woonwijk. Het gaat dus lang niet alleen over bloemen, bomen, korallen en aabare beesten. Het begrip omvat het totaalpakket aan levende organismen en systemen – en de interacties daartussen. Biodiversiteit zorgt voor schone lucht, fris water, een goede kwaliteit van de bodem en de bestuiving van gewassen. Het helpt om klimaatverandering te bestrijden en ons eraan aan te passen en het vermindert de impact van natuurrampen. Steden en stedelijke gebieden moeten meer natuur krijgen. Meer groen in de stad gaat problemen door klimaatveranderingen tegen, zoals overlast van water en hitte. Een groene omgeving helpt bij het behoud en herstel van biodiversiteit. In zover de algemene theorie. Nu afdalen naar Helvoirt.

II. Helvoirt duurzaam:

In het kader van de vraag hoe we Helvoirt duurzamer kunnen maken past eigenlijk maar één antwoord : “Versterk de biodiversiteit”. Want juist die versterking levert een positieve bijdrage aan vergroening, vermindering van de hittestress, opvang van gebiedseigen water en daardoor het voorkomen van uitdroging en overbodige afvoer en lozingen op het gemeentelijk riool.

Het antwoord geven op de vraag inzake versterking is natuurlijk relatief eenvoudig. Het daadwerkelijk in de praktijk gaan brengen van die versterking is van een andere orde.....maar.... wie nooit begint zal ook nooit de finish halen !

Daarnaast is het goed te beseffen dat de versterking van de biodiversiteit niet een exclusieve taak van de overheid is. De gemeente heeft er wel een belangrijk aandeel in. Zo is zij bijvoorbeeld verantwoordelijk voor het groen in het openbaar gebied. Op termijn kan die inrichting wellicht anders. Bijvoorbeeld, indien daar ooit aanleiding toe is, gevarieerder (groei-) aanbod van bomen in een straat.

De Kastanjelaan zou in dat perspectief in de toekomst wel eens uit meer verschillende boomsoorten kunnen gaan bestaan dan alleen kastanjes (... een straatnaamwijziging wordt overigens dan niet voorgesteld 😊).

Helvoirt is echter meer dan alleen iets van de gemeente. Helvoirt is van ons allen. En allen zijn dan ook medeverantwoordelijk voor de door ons gestelde opgave. Aken en Keulen zijn ook niet in één dan gebouwd. We zijn dan ook realistisch met onze voorstellen en het tempo waarin deze moeten worden uitgevoerd. Het ene gaat en kan sneller dan het andere.

De voorstellen mogen dan ook niet als een dictaat worden gezien maar als een handreiking. Een handreiking die er hopelijk voor zorgt dat de bewustwording bij iedereen wordt vergroot. En waar de bewustwording wordt en is vergroot is uitvoering van de verschillende voorstellen dan ook een logisch vervolg.

Gemeente, inwoners en bedrijven, samen aan de slag met versterking van de biodiversiteit als opmaat naar een duurzaam Helvoirt.

III. Beslispunten m.b.t. versterking biodiversiteit

Beslispunt 1: Vergroting bewustwording inwoners

Om de bewustwording op dit punt bij onze inwoners te vergroten moet het tastbaar en zichtbaar worden

Voorstel is om de groene zone in de St. Jorisstraat door de gemeente op een biodiverse wijze te laten herinrichten met inheemse beplanting. Overigens zijn ook de zones bij de Van Beringenstraat, Burgem, Versterstraat en Lange Pad en rondom 't Pomphuiske hiervoor geschikt. Elke beplantingssoort wordt voorzien van een toelichting te ontsluiten via een QR-code.

De inrichting wordt gecombineerd met andere duurzame ingrepen zoals regenwaterbuffering, infiltratie, circulair gebruik van materialen en inrichtingselementen. Bij de inrichting schenken we aandacht aan de 4 V's van ecologie (Vocht, Voedsel, Voortplanting en Veiligheid). Een straat als voorbeeld van duurzaamheid en inspiratie voor anderen.

Beslispunt 2: Gemeentelijke stimuleringsbijdrage voor particuliere tuinen

Getriggerd door deze nieuw inrichting van de St. Jorisstraat ontstaat bij de burger de wens en de behoefte hier meer over te weten te komen en het beplantingsconcept geheel of gedeeltelijk ook in de eigen tuin uit te voeren.

Om dit te bevorderen stelt de gemeente een stimuleringsbijdrage in het vooruitzicht.

Aan hoeveel personen maximaal een dergelijke bijdrage kan worden toegekend is afhankelijk van beschikbaar gemeentelijk budget.

Daarnaast doneren Helvoirtenaren het zaad van hun bloemen aan andere Helvoirtenaren (denk aan klaproos, helleborus, papaver, zonnebloemen etc.).
“Voor Helvoirtenaren door Helvoirtenaren”.

Om dit soort acties voor de inwoners te stimuleren, te ondersteunen en elkaar te helpen wordt overwogen een ‘Dorps-Biodiversiteitsraad’ in te stellen.

Beslispunt 3: Verbetering evenemententerrein

Het evenemententerrein heeft nu een harde stenige uitstraling. Met behoud van haar functie al evenemententerrein kan en moet aan die uitstraling iets worden gedaan. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling het terrein op te offeren voor woningbouw. Het terrein, in de kom van Helvoirt, is een bron van hittestress en overbodige afvoer van hemelwater.

Enkele zaken waarbij dus meerder partijen zijn betrokken zijn:

- Verwijderen asfalt en vervangen door ‘half-verharding’
- Omzomen van het terrein met een groenstrook
- Opvangmogelijkheid hemelwater
- Versterking verblijfsfunctie/zitgelegenheid

Dit wordt een omvangrijke en kostbare operatie om alle doelen hier te kunnen halen. Het voorstel is dan ook pas realiseerbaar op de middellange termijn.

Beslispunt 4 : Omvormen? Vernieuwen? Nieuwe aanleg? Dan biodivers

Op de inheemse zomereik leven 450 insectensoorten; op de Amerikaanse eik slecht 13. Inheemse soorten hebben een veel grotere bijdrage aan onze biodiversiteit. Door soortvariatie verspreiden plagen en ziektes zich minder snel. Tevens is er afwisseling in bloei en vruchtperiodes, waardoor er over een grotere periode voedselaanbod is voor fauna. Jaarlijks worden delen van de openbare ruimte (opnieuw) ingericht. Vanaf 2024 worden deze plekken maximaal vergroend en hanteren we de 80/20 regel:

- >80% van de gebruikte planten en bomen zijn inheems.
- <20% van de gebruikte planten en bomen in het project zijn van dezelfde soort, hiermee maximaliseren we biodiversiteit

Beslispunt 5 : Maaibeheer biodivers

- Wekelijks worden de gazons binnen de kom van Helvoirt gemaaid, maar is dat overal zo kort nodig? Door minder vaak gras te maaien kan biodiversiteit in Helvoirt aanzienlijk toenemen. Minder maaien betekent minder CO2 uitstoot, maar ook neemt langer gras meer CO2 op, blijft water beter gebufferd en komen lage kruiden veel beter in bloei zoals klaver, madelief, boterbloemen. Natuurlijk zijn er delen waar veel gespeeld wordt of stroken langs verharding waar kort gras gewenst is. Maar veel delen kunnen ook steeds 2 maairondes overgeslagen worden. We stimuleren kruidenrijk grasland
- Gazons langs verharding worden 100-150cm hetzelfde gemaaid als heden
- Gazondelen met bestemming voetbal/ spelen worden hetzelfde gemaaid als heden
- Op overige gazon wordt sinus maaibeheer toegepast, waarbij steeds 1/3 van het oppervlak wordt meegenomen in het maaibeheer; iedere maaironde een ander deel. Zo ontstaat variatie in grashoogte en is er altijd een deel waar de bloemen blijven staan. Op deze manier worden alle gazons met regelmaat alsnog gemaaid maar stimuleren we biodiversiteit.
- De aanpassing wordt vastgezet in de beheerbestekken; we stappen af van frequentiebestekken en werken meer met beeldbestekken met kwaliteitskenmerken.
- Aannemers en maaipiloten worden door beheerder opgeleid over deze aanpassing